

Zanimivo je torej, da sta ta velikana, ki sta si itak nekaj sorodna po duhu, izraževala iste misli z deloma celo podobnimi besedami. Česa drugega ne bomo sklepali iz te vzporednosti.

Pripomnim še, da je »Nov. pis.« mnogo, mnogo popolnejša, čemur se ne čudimo, vpoštevajoč, iz katere dobe izvira Puškinova pesem, ki pa že tudi kaže — *ex ungue leonem.*

Dr. Jos. Tomišek.

Pesniti ali pesnikovati? — Velepoštovani gospod Fr. I. ima torej pomisleke proti mojemu predlogu, naj bi za pojem vsega pesniškega ustvarjanja rabili kratki in pravilno izpeljani glagol *pesniti* — namesto okornega, nerodnega in tudi netočnega »pesnikovati«.

Moja kratka replika je ta: Za pesniško ustvarjanje v najširšem pomenu besede potrebujemo točnega izraza, to je jasno. Nemci rabijo za to glagol »*dichten*«, Čehi pa pravijo *básniti* . . . »Pesnikovati« se pravi: pesnik biti. To je gotovo prvi pomen te besede. (Prim.: kraljevati, banovati). Če je pa kdo »pesnik«, ne sledi še iz tega, da v kakem določenem trenutku ustvarja kaj pesniškega. Saj vemo, da minejo včasih tedni, meseci, leta, ko kak »pesnik« ničesar ne pesni (pesnuje), ker pač ni razpoložen za to, ker morebiti ne utegne itd. *Pesniti* pa izraža akt pesniškega ustvarjanja, *bodisi*, da kdo ustvarja *lirsko*, *epsko* pesem, ali pa, da ustvarja dramo, *novelo*, *roman* . . . Pri tem je seveda irelevantno, če pesnik pesem, dramo ali povest samo spočenja, izmišlja, snuje v svoji glavi, ali pa, da kak osnovani pesmotvor (»*Gedicht*« v najširšem pomenu!) že piše. Glavna stvar je vselej koncepcija. Če imam stvar v bistvenih obrisih in konturah že osnovano v glavi — no, drugo pride potem samo od sebe. Porod izmišljenja in čuvstvovanja je najtežje — ali pa najlažje . . . kakor hočete!

In ta porod pesniške misli zaznamujem jaz z glagolom *pesniti*. Glagol ta izvajam zato tudi iz prvotne besede *pesen*, ki meni v tem primeru pomenja pesniško misel vobče. Vsaki dušeslovec mi pritrđi, da ravnam popolnoma logično in dosledno. Pesem je torej že pesniška misel, je že spočetek pesmotvora. Dobro! Pesniško misliti se torej logično pravi: *pesniti*! In kdor zna *pesniti*, je pesnik. Pesnik je torej sekundarnega pomena; glagola, ki bi mi označeval pesniško ustvarjanje kat' eksohén, ne bom, če imam kaj okusa, če sem psiholog, izvajal iz »pesnika«, nego iz *pesni*! — Meni se zdi to popolnoma jasno. Beseda »*pesniti*« je skovanka kakor *pesnikovati*; samo, da je *pesniti*, kakor sem dokazal, logična in psihologična ter točna, *pesnikovati* pa netočna (»*wag*«) . . . *Pesniti* (po 4. vrsti) in *pesnovati* (po 6. vrsti) mi ugaja tudi z bok svoje kratkoče! Kdor je že kdaj — pesnil, ta ve, kolike vrednosti so kratke besede v poeziji.

Gospod Fr. I. misli, da imamo za pojem »*dichten*« tudi izraz »*peti*«. No, gospod Fr. I. mora pač vedeti, da se glagol »*peti*«, »*pevati*« v pomenu »*dichten*« rabi vendarle samo v prenesenem, metaforskem pomenu. Saj, kdor ustvari kako *lirsko* pesmico, ta je dandanes vendar navadno ne pojé sam. Napev napravi komponist. Pesnik in skladatelj kake pesmi je bil in je morda še dandanes le tako zvani »narodni pevec«, ki pa vsled razširjajoče se moderne kulture v kratkem — izumrje. K poeziji spadajo pa vendar tudi drama, roman, novela, povest, basen, črtica . . . Kdor kaj takega ustvari, spiše, ta je vendar tudi pesnik-umetnik — ali ne? Vendar pa ne morem reči: Jurčič je tega in tega leta »speval« roman »Deseti brat«, pač pa lahko rečem, da ga je spesnil (*gedichtet*).

Ne morem reči: Moj prijatelj Y »poje«, »peva« dramo, tragedijo; pač pa jo pesni! Tudi Nemci rabijo tisti »singen« za »dichten« ter »Sänger« za »Dichter« samo v prenesenem (poetičnem) jeziku. Terminus technicus za vse pesniško ustvarjanje pa je in bodi: pesniti! . . .

A. Aškerc.

Drugi koncert »Glashene Matice«, prirejen na sv. Treh kraljev dan v »Narodnem domu«, se je izvršil v znamenju njenega koncertnega vodje, g. Mateja Hubada, vrnivšega se z Dunaja.

Če si ni moglo dati občinstvo že pri prvem letošnjem, spominu na Njeno veličanstvo cesarico Elizabeto posvečenem koncertu duška svoji navdušenosti spričo visokega pomena žalne koncertne manifestacije, se je javilo to navdušenje le tem burnejše pri drugem koncertu.

»Glasbena Matica« je prav ustregla muzikalnemu razumništvu, da je izdala tiskane vodilne misli in motive k prvi koncertni točki: 5. simfoniji Petra Iljiča Čajkovskega (op. 64. za veliki orkester).

Razvijajo in prepletajo se v ti simfoniji motivi lahkotno, da ni težko pojmiti skladateljevih smotrov tudi z navadnim poslušom; muzikalno izobrazanim poslušalcem pa je bilo tematiško navodilo pripomoček, s katerim so se povzpeli do le večje slasti in popolnejšega užitka. Iz nevenljive krasote te velezanimive skladbe veje neskončna milina brezkrayne ruske stepe, navdajajoče te z otožnimi mislimi; dalje čuješ in vidiš preprosto kretanje ruskega človeka na plesišču, prevzame ti pa uho tudi ponositi nastop junaškega ruskega naroda v ljutem boju, zmagonosnem navalu vojnih čet, v odmevu njih žalnih krikov in radostnih vzklikov; in naposled se ti zdi, kakor da pojo odhajajoči junaki ponosno pesem o dobljeni bitki!

Čajkovskega V. simfonija je krepka epopeja, katero smemo primerjati Beethovna tretji simfoniji, a spričo sedanjega razvitka v godbi se odlikuje mimo te z bogatejšimi izrazili neutesnjene, prosto in smelo se javljajoče moderne glasbe.

Navzlic mnogovrstni in različni usposobljenosti orkestrskega osebja je dosegel koncertni vodja g. Matej Hubad popoln učinek, in za ta uspeh ga je občinstvo večkrat zahvalilo prav burno. Mimogrede naj opomnim, da je vvodni tema simfonije sličen pričetnemu vojevitemu motivu v »meno mosso« druge poloneze Chopinove op. 26., od katerega se razlikuje pač po ritmu. Sodeč po izrazih zadovoljnosti občinstva, sta ugajala izmed štirih oddelkov Čajkovskega simfonije najbolj drugi in četrti; naravno, ker sta različna po vsebini in po završetku; tretji odstavek, zavrt v valčkovno obliko, je z glasbenega stališča nasproti drugim oddelkom manjše vrednosti.

Odobravati je, da je izbral g. koncertni vodja sluhu v počitek kot nekaj »intermezzo« prelepo kitico srbskih narodnih pesmi. Dasi ni nobena pesem celokupna niti po vsebini niti po obliki, kajti misli se porajajo nekako aforistično, vendar vre iz njih živo čuvstvo, pristno oduševljenje. Ob mojstrskem izvajanju odličnega matičinega mešanega zbora so se pretakali ti spevi kakor biseri in dragoceni prozorni kamenčki po bistri, žuboreči vodici.

Kakor v simfoniji so se i v teh narodnih pesmih kazale posledice občudovanja vredne energije koncertnega vodje in pa sad neumorne požrtvovalnosti pevcev in pevk. Kak pianissimo v ženskih in zamolklo' donečih moških glasovih!

Isto velja o reprodukciji pri nas še ne proizvajanega Dvořakovega »Te Deuma«. Naj izpregovorim le o solistih: gospe Kulichovi-Linhartovi, sopranistki,